גוט יום טוב **אלע** אידן. יעצט פרייען מיר זיך מיט די תורה אין די הייליגע ימים טובים פון שמיני עצרת מיט שמחת תורה. די פאלגענדע מעשה גייט אונז ווייזן דעם מסירת נפש פונעם קלויזענבארגער רבין זצ"ל אין די ימים טובים. דער מעשה וועט אונז אויך מחזק זיין אין דעם ענין פון לימוד התורה ווייל שמחת תורה איז דאך א יום טוב ווען מען פרייט זיך פון לימוד התורה. ווייל וואס איז די שמחה פון שמחת תורה אויב נישט די שמחה פון לימוד התורה?

ווי מער א איד לייגט זיך אריין אין זיין קובע עתים לתורה דורכן יאר, וועט ער זיך פרייען מער אין שמחת תורה. ווייל מיט דעם וואס ער האט געלערנט תורה דורך דעם יאר, האט ער געוויזן זיין מדרגה אין ליב האבן די תורה. די ענין איז גלייך צו א סעודת תפילין לייגן אדער בר מצוה. געווענטליך שפירן די עלטערן און זיידעס א גרעסערע שמחה ביי די סעודה ווי די פרעמדע מענטשן וואס געפינען זיך דעמאלט אין בית מדרש בשעת די סעודה. ווייל די עלטערן האבן אסאך אריינגעלייגט אין דעם קינד אים אויפצוהאדעווען אז ער זאל מיט דעם אייבערשטענס העלף אויפוואקסן ערליך. אבער א פרעמדער מענטש האט אמאל מער הנאה פון דעם עסן, מער ווי ער פרייט זיך מיט דעם קינדס ווערן בר מצוה. אזוי איז עס אין שמחת תורה. א איד וואס האט געלערנט ווי מער עס איז געווען שייך דורך דעם יאר, האט מער א טעם אין די שמחה פון שמחת תורה, ווייל זיין נשמה איז מער נוגע צו דער הייליגער תורה.

איינער וואס וויל שפירן אן אמתע שמחה נאך די יאר אין שמחת תורה, אפילו ער האט נישט געלערנט ווי עס דארף צו זיין לעצטע יאר, קען זיך נאכאלס אריינכאפן דורך מקבל זיין אויף זיך צו זיין נאך מער מקפיד מיט זיין סדרים. ווייל מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה (קידושין מ.) לאמיר יעצט אנהייבן דעם מעשה וואס ווייזט אויף איין צדיק'ס עבודה אין ש"ע און ש"ת.

עס איז געווען באלד פאר שמיני עצרת, און דער קלויזענבארגער רבי רב יקותיאל יהודה האלבערשטאם זצ"ל האט זיך צוגרייט פאר דעם גרויסן יום טוב. דער רבי'ס הכנות יענע יאר זענען געווען אנדערש אבער ווי אלע אנדערע יארן. ווייל דער רבי האט זיך ליידער געפינען אינטער דעם אכזריותדיגען האנד פון די דייטשע רשעים ימ"ש אין די צייט פון דער מלחמה. "די ווילדע חיות קענען טון וואס זיי ווילען, אבער, איך גיי נישט ארבעטן די טאג [פון שמיני עצרת.]" האט דער רבי געזאגט מיט דעם זעלבען שטאלצקייט מיט וואס ער איז באקאנט געווען. צוליב דעם רבינ'ס החלטה נישט צו ארבעטן, האבן די חסידים וועלכע זענען געווען מיט אים אין לאגער, בפרט ר' משה איינהארן, געדארפט טרעפן א וועג ווי אזוי צו פטרן דעם רבין פון דארפן ארבעטן. דאס איז נישט געווען קיין גרינגע זאך.

דער לאגער וואו זיי זענען געווען האט געהייסן מעלדארף. עס איז געווען גאר ווייט פון קלויזענבארג, נישט נאר בגשמיות נאר אויך ברוחניות. די חסידים האבן געדענקט שמחת תורה אינדערהיים אין קלויזענבארג ווען זייער רבי האט געטאנצט מיט דער תורה און אלע האבן אים אנגעקוקט מיט גרויס התלהבות.

די חסידים האבן גערופן דעם אידישן דאקטאר פון דעם לאגער, דר. גרינבוים. דר. גרינבוים האט מסכים געווען אז דער רבי זאל נישט ארבעטן שמיני עצרת. דער דאקטאר האט דעם רבין אנגעקוקט און דאן האט ער געזאגט אז דער רבי איז געווען צו שוואך צו ארבעטן דעם שווערן ארבעט וואס זיי האבן געצוואונגען די איינגעשפארטע צו טון. די חסידים האבן אויך געדארפט געבען שוחד כדי דער רבי זאל ווערן געשיקט צום קליניק (שפיטאל) אין לאגער.

באלד פאר שמיני עצרת האט ר' משה איינהארן געהערט אז די רשעים האבן געפלאנט צו מאכן א "סעלעקציע," ד"ה, ווען זיי פלעגן דורכקוקן יעדען איינעם צו זען אויב זיי זענען ראוי צו ארבעטן אדער נישט. די גאר שוואכע וואס זענען נישט געווען ראוי צו ארבעטן זענען ליידער אומגעקומען על קידוש השם. ווען דעם האט ר' משה געוואוסט אז דער מצב איז ערנסט. יעצט אז זיי האבן אזוי סאך געמוטשעט צו שיקען דעם רבין אין קליניק אריין, האבן זיי געדארפט אים ארויסנעמען, ווייל דעם ערשטען פלאץ וואו די סעלעקציע וועט זיך אנהייבן וועט זיין אין דעם קליניק. ר' משה איז געגאנגען בעטן דר. גרינבוים אז ער זאל צוריקציען פון זיינע ווערטער וועגן דעם רבין קראנקען מצב. זיי האבן געדארפט עס טון שנעל, ווייל די סעלעקציע האט געקענט אנהייבן יעדע רגע. דר. גרינבוים האט עס ב"ה ערלעדיגט אז דער רבי זאל קענען צוריקגיין צום באראק, דער בנין וואו אלע אנדערע אידן זענען געווען.

יעצט האבן זיי געהאט ליידער דעם זעלבען פראבלעם וואס זיי האבן געהאט ביים אנפאנג. ווייל דער רבי האט נאכאלס נישט מסכים געווען צו ארבעטן יום טוב. (על פי הלכה האט מען לכאורה געטארט ארבעטן יום טוב, ווייל עס איז געווען פיקוח נפש. אבער ביי א מפורסם בחסידות איז פאראן אין הלכה אז מען מעג זיך מוסר נפש זיין ואכמ"ל.)

עס איז געקומען דעם הייליגען טאג פון ש"ע. אזוי ווי עס איז באוואוסט, יעדען טאג אין לאגער, האבן די דייטשע ימ"ש געמאכט א נעמען-אויסרוף, ד"ה, אלע איינגעשפארטע האבן געדארפט שטייען אין שורות און ענטפערן ווען מען האט אויסגערופן זייער נעמען, און נאכדעם האבן זיי אנגעהויבן זייער ארבעטסטאג. יום טוב איז נישט געווען אנדערש פאר די גוים און זיי האבן געמאכט ש"ע אינדערפרי דעם נארמאלע נעמען-אויסרוף. דער רבי איז אבער נישט ארויסגעקומען פונעם באראק.

אינמיטן דעם לאנגען נעמען-אויסרוף איז עס אנטפלעקט געווארן אז דער רבי איז נישט דארט געווען. די ווילדע חיות פיל מיט כעס זענען אריינגעלאפן צום בנין וואו זיי האבן געטראפן דעם רבין דאווענען דעם יום טוב דאווענען מיט א ברען, אפילו ער איז געווען אזוי שוואך. די סאלדאטן האבן באשטראפט דעם רבין און זיי האבן אים שטארק געשלאגן און געשטויסן. באין ברירה האט מען געדארפט ברענגען דעם רבין צו דעם קליניק. די חסידים האבן מורא געהאט וועגן די סעלעקציע וואס האט געדארפט אנהייבן יעדע רגע אין דעם קליניק. *המשך בפרשת בראשית.* גוט יום טוב **אלע** אידן.

לע"נ אברהם בן ליפא ע"ה • נתרם לרפו"ש של שאשא מלכה בת גאלדא ור' מרדכי מענדל בן ציפורה יוטא
לע"נ עמרם בן שמעון ע"ה
כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו (שבת קיח:)
לנדב דף זה לרגל שמחה או אירוע אחר, נא להתקשר למחבר מתתי' וואלפבערג 3234-362 (845)